

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1096/2022
26.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Вукица Мидоровић, адвокат из ..., против туженог Пољопривредног предузећа „Јединство“ д.о.о. из Кикинде, чији је пуномоћник Штефанија Пацек, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1786/21 од 09.12.2021. године, у седници већа одржаној 26.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1786/21 од 09.12.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Кикинди П1 34/20 од 27.04.2021. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено решење туженог бр. .. од 13.12.2019. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду на радном месту помоћни радник у ... I категорије, бр. .. од 25.09.2014. године, на лични захтев, обавезан тужени да тужиоца врати на рад и са њим закључи уговор о раду за обављање послова који одговарају његовој стручној спреми и способностима стеченим радом, као и да му плати трошкове парничног поступка у износу од 110.078,61 динар са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1786/21 од 09.12.2021. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда у делу којим је обавезан тужени да са тужиоцем закључи уговор о раду за обављање послова који одговарају његовој стручној спреми и способностима стеченим радом и у том делу је тужба одбачена. Ставом другим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у преосталом усвајајућем делу и у делу одлуке о накнади трошкова поступка. Ставом трећим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију побијајући је у ставу другом и трећем изреке, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује посебно на остале битне повреде одредаба парничног поступка, због којих се ревизија у смислу члана 407. ЗПП може изјавити, иако је ревизија формално изјављена и из тих разлога. Одредба члана 407. став 2. ЗПП прописује да се ревизија не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања осим у случају из члана 403. став 2. ЗПП. Побијана пресуда није донета применом наведене законске одредбе, па оспоравање оцене доказа којим се суштински оспоравају чињенице утврђене у првостепеном поступку није дозвољено у ревизијском поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог од 22.08.1997. године до 13.12.2019. године на радном месту тракториста. Дана 12.12.2019. године тужилац је у првој смени возио трактор и вршио растурање минералног ђубрива и при обављању овог посла, трактором је упао у канал са водом. Радници туженог су му помогли да изађе из трактора, након чега га је радник туженог одвео до медицине рада у Кикинди, а затим до Опште болнице у Кикинди где је алкотестиран и упућен да се следећег дана јави неурологу-психијатру. Следећег дана 13.12.2019. године тужилац је у 08,00 часова ујутру у пратњи ванбрачне супруге дошао на заказан преглед и у холу болнице се налазио његов претпостављени ББ. У холу болнице, тужилац је наслоњен на рам од прозора на папиру написао изјаву о отказу. Садржај изјаве, која гласи: „Ја АА својевољно дајем отказ у доо „Јединство“ као тракториста“, тужиоцу је диктирао претпостављени ББ. Изјава садржи датум 13.12.2019. године и потпис тужиоца. На основу писмене изјаве тужиоца, тужени је истог дана 13.12.2019. године донео решење о отказу уговора о раду у ком је наведено да тужиоцу престаје радни однос на лични захтев са даном 13.12.2019. године. Тужилац је предметну изјаву о отказу потписао око 09,00 часова, а око 10,00 часова је примљен у болницу под дијагнозом алкохолизам у токсикоманичној фази болести (Ф 10.2) са соматским и психичким компликацијама хроничне злоупотребе алкохола и под истом дијагнозом је отпуштен из болнице.

На основу два налаза и мишљења судских вештака специјалиста неуропсихијатерије др Љиљане Васић Поповић и др Ковиљке Пањевић, која су међусобно сагласна, утврђено је да је су опште интелектуалне способности тужиоца у категорији испод доње границе просека (лака ментална недовољност), да размишља коректно уз повишену сугестибилност, са бржим интелектуалним замарањем, због чега је смањена могућност да адекватно процењује и предвиђа последице свог понашања. У време потписивања изјаве о отказу тужилац је био у стању привремене душевне поремећености због постојања менталне болести алкохолизма и под утицајем афекта проузрокованим ситуацијом која се догодила дан раније, које афективно стање је

реметило логично мишљење и закључивање, тако да тужилац у моменту када је сачинио предметну изјаву није могао да управља својом вољом и својим поступцима, нити је био способан да сагледа све аспекте грађанско-правног поступка и његових последица, односно није био свестан радње коју је предузео.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су с позивом на одредбе члана 175. и 178. Закона о раду, усвојили тужбени захтев и побијано решење поништили као незаконито. У моменту давања изјаве о отказу тужилац је био у стању привремене душевне поремећености због постојања болести алкохолизма и у моменту када је сачинио предметну изјаву није могао да управља својом вољом и својим поступцима, из чега произлази да тако дата изјава тужиоца да даје отказ није резултат његове вољне радње. Према налажењу нижестепених судова изјава тужиоца коју је на папиру који му је дао његов претпостављени, сачинио у холу болнице на прозорском симсу, по диктату претпостављеног, не представља изјаву на основу које би тужиоцу могао да престане радни однос у смислу члана 178. Закона о раду јер није јасна, изричита и недвосмислена изјава тужиоцеве слободне воље да му престане радни однос. Како је у току поступка утврђено да је тужиоцу радни однос престао незаконито, тужени је у складу са одредбом члана 191. став 1. Закона о раду обавезан да тужиоца врати на рад.

Правилно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев за поништај оспореног решења туженог и акцесорни захтев за враћање на рад.

Одредбом члана 175. тачка 4. Закона о раду, прописано је да радни однос престаје отказом уговора о раду од стране послодавца или запосленог, док је одредбом члана 178. истог закона, прописано да запослени има право да послодавцу откаже уговор о раду (став 1.) да отказ уговора о раду запослени доставља послодавцу у писаном облику, најмање 15 дана пре дана који је запослени навео, као дан престанка радног односа (став 2.).

Наиме, изјава воље запосленог којом отказује уговор о раду, у смислу члана 178. Закона о раду, ваљана је ако је сачињена у писаном облику, ако је слободно дата, изричита, категорична, јасна и недвосмислена. Основ за престанак радног односа може бити изјава запосленог да жели да му престане радни однос, али да би таква изјава производила радно-правно дејство, она мора да буде резултат слободно дате, односно слободно изражене воље запосленог да му престане радни однос.

У конкретном случају, на основу два међусобно сагласна налаза и мишљења судских вештака спрецијалиста неуропсихијатрије, утврђено је да је приликом сачињавања и потписивања изјаве о отказу, тужилац боловао од менталног обољења - хроничног алкохолизма у токсикоманској фази и да у моменту када је сачинио предметну изјаву није могао да управља својом вољом и својим поступцима, нити је био свестан последица радње коју је предузео. При таквим околностима, нижестепени судови су правилно поступили када су поништили решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду на лични захтев, правилно закључивиши да изјава о отказу тужиоца која је сачињена у холу болнице, по диктату претпостављеног и у стању привремене душевне поремећености тужиоца, не представља изјаву на основу које би тужиоцу

могао да престане радни однос. Запосленом, у смислу члана 178. Закона о раду, радни однос не може престати на основу изјаве о отказу, ако таква изјава није резултат његове слободне воље и ако запослени није свестан последица предузете радње, због чега је решење о отказу уговора о раду донето на основу такве изјаве незаконито. Имајући у виду да је поништено решење о отказу, правилно је извршена и реинтеграција запосленог на рад.

Ревизијским наводима којима се оспорава закључак судова о одсуству слободне воље тужиоца приликом сачињавања предметне изјаве и истиче да је тужилац изјаву дао слободном вољом како би избегао да тужени против њега покрене поступак ради повреде радне обавезе, се кроз оспоравање оцене доказа (налаза и мишљења судских вештака), суштински се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања, што не представља ревизијски разлог према члану 407. став 2. истог закона. Осим тога, све ове наводе истицане и у жалби туженог, другостепени суд је ценио и о истима дао правилне и јасне разлоге које прихвата и ревизијски суд.

Како се ни осталим наводима ревизије, који представљају понављање жалбених навода и навода изнетих у првостепеном поступку и који су били предмет правилне оцене нижестепених судова, не доводи у сумњу правилност и законитост побијане одлуке, то је Врховни касациони суд на основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

Врховни касациони суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка јер тужени није успео у овом поступку.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић